

BESLUT

2014-04-14

Dnr: 14/00179

SAKEN

Veckans brott, SVT1, 2014-01-21, inslag om ett larmsamtal; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om A, som varit på besök hos sin mamma. A vaknade av att en okänd man hade tagit sig in i huset och upp på övervåningen in till hans sovrum. Den okände mannen var våldsam men A lyckades få ut mannen ur sovrummet. A ringde larmcentralen och meddelade att en okänd man hade tagit sig in i huset och att A fruktade för sin mammas liv som låg och sov på undervåningen. Av de bandade samtalen till larmcentralen i inslaget framgick det att larmcentralen tvivlade på A:s uppgifter och först inte ville skicka ut en polisbil. Efter att tittarna fått lyssna på de bandade telefonsamtalen till larmcentralen sa den medverkande kriminologiprofessorn, B, bland annat följande till programledaren.

(B) – Man skulle ju ha reagerat på det här omgående. Det dröjer nästan en halvtimme innan de kommer på plats. (pgl) – Första larmsamtalet kom in 03:54, polispatrullen larmas ut [...] (B) – Ja, det är 24 minuter. (pgl) – Ja. (B) – Och bilen som man larmar dit, den befinner sig på ett avstånd av ungefär sju minuter. Den skulle ju ha kunnat vara där redan strax efter fyra. (pgl) – Den larmas ut först tio minuter efter det. (B) – Jag har ingen aning om när den här 90-åriga kvinnan blev mördad, exempelvis. Har det skett under den tid då som, de här sjutton minuterna innan polis kommer dit? Har det skett tidigare? Det vet vi ingenting om. Hade huset gått att rädda och så vidare? Hade det dröjt ett par minuter till så hade det varit ett dubbelmord för då hade han med all säkerhet brunnit inne.

Vidare visades följande tider på en tavla i studion.

1:a larmsamtalet 03:54 (3 min)
2:a larmsamtalet 04:05 (17 min)
Polispatrull larmas ut 04:06
Polis på platsen 04:18

B berättade sedan hur viktigt det var med en fungerande larmcentral och vikten av att ställa rätt frågor. På fråga från programledaren hur det kom sig att situationen blev som den blev i inslaget sa B bland annat att fel person befann sig på fel plats och att anmälaren råkade ut för en bondkomiker av sämsta slag som ställde helt ovidkommande frågor under larmsamtalet.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslaget var både partiskt och osakligt. Sveriges Television (SVT) lät inte länskommunikationscentralen bemöta den kritik som riktades mot den. Chefen för länskommunikationscentralen hade lämnat en längre intervju som svar på kritiken som i sändningen hade klippts på ett sådant sätt att bara det negativa framkom. Trots att SVT hade fått de larmtider och loggtider som fanns tillgängliga i ärendet från länskommunikationscentralen valde SVT att i sändningen redovisa och kritisera de felaktiga tiderna. Detta gav en kraftigt negativ bild av vad som hade skett. Man kritiserade att länskommunikationscentralen inte skulle ha trott på A när han ringde sitt andra samtal. Polispatrullen var på väg mot adressen innan han ens ringde den andra gången. Hur kunde man framföra att länskommunikationscentralen inte trodde på A när polis redan var på väg fram innan han ringde andra gången? Länskommunikationscentralen lyckades alltså trots de bristfälliga uppgifterna lokalisera adressen och prioritera händelsen på de 103 sekunder som första samtalet pågick innan det bröts. Detta utelämnades helt i sändningen och i stället framfördes en ”sanning” att man vägrade att hjälpa honom. Vidare anser anmälaren att det strider både mot villkoren om opartiskhet och saklighet att kalla operatören som tog emot samtalet för bondlurk.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet eller saklighet och anför bland annat följande.

I studiosamtalet som följde diskuterade programledaren och en kriminologiprofessor larmoperatörens bemötande av A och hur man skulle se på att det dröjde över tio minuter från A:s första samtal till dess att en polispatrull beordrades ut. Samtidigt visades på en whiteboardtavla en sammanställning av de samtal som A ringde till SOS den aktuella natten.

Vad gäller anmälarens mening att SVT inte låter chefen för länskommunikationscentralen svara på rätt kritik anser SVT att det saknar grund. Inslaget handlade om bemötandet av A och varför det tog så lång tid innan A blev trodd och det är också det chefen för länskommunikationscentralen svarade på i inslaget. På frågan vad denne tänkte om det aktuella larmsamtalet sa han att han ”kan förstå, personen i fråga, målsäganden, att han är i en situation som är helt otrolig, men sann. Jag kan förstå hans reaktion när han påstår att han inte blir riktigt trodd. Men historien som han beskriver och berättar är ju ungefär som någon form av hemsk skräckupplevelse så det tar ju en stund innan man får någon trovärdighet i det”.

Chefen för länskommunikationscentralen fick alltså bemöta den kritik som fördes fram i inslaget. Redaktionen har inte heller undanhållit några uppgifter som talade till polisens fördel. I inslaget redovisades tydligt att en polisbil senare kom till platsen och att den misstänkte gärningsmannen greps.

Vad gäller anmälarens kritik om att de tider för larmsamtalen som redovisades i programmet var felaktiga hänvisar SVT till att tiderna som redovisades var hämtade från förundersökningen mot den man som befann sig i A:s mammas hus och som senare dömdes för bland annat mord, mordförsök och rån.

I den aktuella förundersökningen fanns på sidan 106 sammanställningen av de samtal som A ringde. Där framgår att det första larmsamtalet ringdes in klockan 03:51:47. Detta samtal bröts dock efter bara två sekunder, och SVT har därför valt att inte redovisa det eftersom A då inte kom i kontakt med SOS.

Klockan 03:53:55 ringdes det första larmsamtalet där A fick kontakt. Det samtalet pågick i 3 minuter och 23 sekunder. Det är det samtalet som SVT valt att kalla det första samtalet och som redovisades i programmet. Därefter ringde A igen. Detta samtal som SVT kallade det andra samtalet finns registrerat klockan 04:04:50, ett samtal som pågick i 16 minuter och 58 sekunder.

Först efter att detta samtal inleddes beordrades en patrullbil ut för att åka till platsen. På sidan 120 i förundersökningen kan man läsa att bilen beordras ut klockan 04:05:47, alltså efter att det andra samtalet inletts. Därmed anser SVT att det inte finns något stöd för uppgiften att en polisbil var på väg mot platsen redan innan det andra samtalet påbörjades.

ANMÄLARENS KOMMENTARER

Anmälaren har getts tillfälle att kommentera SVT:s yttrande men har inte hört av.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Denna skyldighet innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att chefen för länskommunikationscentralen fick utrymme att bemöta kritiken. Beträffande anmälarens uppgifter om att tidsangivelserna avseende larmsamtalen inte var korrekta finner nämnden inte skäl att ifrågasätta de uppgifter som SVT har lämnat i sitt yttrande. Nämnden anser således att inslagen inte strider mot kraven på opartiskhet eller saklighet i sändningstillståndet.

Nämnden anser att den medverkande expertens personligt präglade uttalanden i det aktuella fallet inte medför att SVT åsidosatt kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Leif Hedman, Jan Holmberg, Kristina Ståhl och Pia Kronqvist efter föredragning av Anne Ronkainen.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Anne Ronkainen